

vecinului său, următorul răspuns: « Prințul meu, am primit depeșa Alteței-Voastre, care mă anunță că arme sechestrate de autoritățile române aparțin guvernului Serbiei. M-am grăbit să dau ordinul de a se ridica sechestrul și de a se transmite autorităților instrucțiunile necesare pentru a asigura libera trecere prin România a armelor destinate armatei voastre. Alteța-Voastră va înțelege că a trebuit să iau măsurile de rigoare atunci când ignoram complet destinația convoaielor de arme care traversau țara »¹. În urma noului ordin al lui Cuza, șeful său de cabinet anunță pe agenții noștri de la Constantinopol și Paris că sechestrul a fost ridicat².

Cîteva observații se impun. Potrivit înseși indicațiilor oficiale — telegrama lui Obrenovici care vorbește de « o parte » din arme și corespondența din « Monitor », care dă cifra de șazeeci de care —, *marea majoritate a armelor* (convoiul număra circa 500 de care) *n-a fost sechestrată*. De ce n-au fost sechestrate toate armele? Întrebarea e normală, dacă se ia drept bună afirmația din răspunsul lui Cuza că « ignora complet » destinația lor. Ignora această destinație numai pentru 60 de care și o știa pentru rest? Tot așa de surprinzătoare este și argumentarea lui Obrenovici că, ignorînd ruta pe care avea s-o ia convoiul, n-a putut informa în prealabil pe Cuza. Căci nu exista, în realitate, decît o singură rută, prin România, *toate celelalte trecînd prin Turcia și Austria*, puteri ostile, care ar fi confiscat imediat armele. Așa încît, ambele telegrame sînt de circumstanță.

Dar chiar acea parte a armelor despre care se afirmă că ar fi fost sechestrată a fost ea oare într-adevăr? Avem motive serioase să ne îndoim. Totul face impresia unei puneri în scenă, a unui camuflaj, de ochii turcilor și a celor care-i sprijineau. Repeziciunea cu care Obrenovici e informat de cele petrecute în București, într-o vreme cînd nu e fir telegrafic direct cu Belgradul, depeșa lui care sosește în aceeași zi în care se dăduse ordinul de sechestrare, toate acestea dau impresia unui aranjament pregătit din timp. Noi credem că ordinul a fost dat numai *pro forma* și că, în realitate, el nu s-a aplicat. De altfel, chiar dacă am admite buna credință, el n-a avut nici o urmare, de vreme ce a fost revocat imediat. Pînă să se ia măsurile de rigoare în vederea sechestrării, a sosit ordinul următor, anulînd pe cel dintîi. Așa încît, totul se reduce, încă o dată, la o manevră, destinată a crea atmosferă, a da impresia imparțialității și legalității.

Consulii din București n-au fost induși în eroare. Ei și-au dat seama că totul e nesincer, că declarațiile lui Cuza nu corespund realității și au telegrafiat în acest sens, după cum am văzut, superiorilor lor.

C. Negri, reprezentantul nostru la Poartă, în concediu însă în țară în momentul cînd se produce tranzitul armelor sîrbești, a fost el oare *de la început* în curent cu aranjamentul diplomatic? Se afla la Galați atunci cînd au sosit primele știri despre trecerea convoiului de 500 de căruțe peste frontiera noastră și se pregătea să se îmbarce spre a se duce la postul său. Dîndu-și seama de ce îl așteaptă la Constantinopol, el trimite cifrat lui Cuza o telegramă, care, nefiind clar descifrată, este repetată în dimineața zilei de 12/24 noiembrie. « Voi fi

¹ M.A.E., f. 45; Academia R.P.R., ms. 5 743, f. 263 v. — 264. — La 6 decembrie, st. n, Mihail Obrenovici mulțumește telegrafic lui Cuza că a dat ordin de liberă trecere pentru armele destinate armatei sîrbe (M.A.E., f. 63).

² Academia R.P.R. ms. 5 743, f. 264. Telegrama către agentul din Paris poartă mențiunea, la sfîrșit, *publier* (i.e. în gazetele de acolo!) și specificarea că depeșa lui Mihail Obrenovici a sosit la București *aujourd'hui*, în timp ce în aceea către agentul din Constantinopol este ce *matin*. Vezi textul telegramei către agentul din Paris la R. V. Bossy, *Agence Paris*, p. 233.